

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Студентки 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Стариченко
Марії
Миколаївни

Науковий керівник
д. е. н.
доцент

(підпис керівника)

Новікова
Наталія
Леонідівна

Гарант освітньої програми
к. е. н.
доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«20» січня 2021 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентові

Стариченко Марії Миколаївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«ФОРМУВАННЯ
ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»**

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3940

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): поглиблення теоретичних засад формування державної антикорупційної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Об'єкт дослідження: процес формування державної антикорупційної політики в Україні.

Предмет дослідження: теоретичні та прикладні аспекти формування державної антикорупційної політики України.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сутність та цілі державної антикорупційної політики

1.2. Нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Моніторинг та оцінювання державної антикорупційної політики в Україні

2.2. Імплементация світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	до 13.11.2020	до 13.11.2020
2	Затвердження плану та завдання випускної кваліфікаційної роботи	до 20.01.2021	до 20.01.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 16.04.2021	до 16.04.2021
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 14.06.2021	до 14.06.2021
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	06.09.2021	06.09.2021
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 22.10.2021	до 22.10.2021
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	25.10-05.11.2021	25.10-05.11.2021
8	Зовнішнє рецензування ВКР	08.11-12.11.2021	08.11-12.11.2021
9	Подача роботи завідувачу кафедри	15.11-19.11.2021	15.11-19.11.2021
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «20» січня 2021 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) Дьяченко О.В.

9. Завдання прийняв до виконання студент _____

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота Стариченко Марії Миколаївни на тему: «Формування державної антикорупційної політики України» відповідає темі та носить актуальний характер. Автором опрацьовано значний масив вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, що дало змогу розкрити сутність заявленої теми.

У першому розділі автором досліджено теоретико-методичні підходи до формування державної антикорупційної політики, розкриваються сутнісні характеристики та цілі державної антикорупційної політики, правові основи боротьби з корупцією.

Другий розділ ВКР присвячено аналізу формування та реалізації державної антикорупційної політики в Україні.

У третьому розділі запропоновано напрями удосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Зміст та структура роботи розкривають тему, робота виконана відповідно до вимог та рекомендована до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Стариченко Марія Миколаївна заслуговує на присвоєння ступеня магістр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Дьяченко Ольга Володимирівна _____

(підпис, дата)

11. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Дьяченко О.В. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«19» листопада 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	6
1.1. Сутність та цілі державної антикорупційної політики	6
1.2. Нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	18
2.1. Моніторинг та оцінювання державної антикорупційної політики в Україні	18
2.2. Імплементация світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні	26
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	34
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	47

ВСТУП

Актуальність. На сучасному етапі розвитку суспільства в умовах стрімких суспільно-політичних перетворень питання вдосконалення державної антикорупційної політики набуває першочергового значення оскільки боротьба з корупцією активно впливає на суспільне життя і значною мірою формує певний вектор подальшого розвитку держави.

Важливість дослідження засад національної антикорупційної політики полягає у визначенні напрямів удосконалення нормативно-правової бази з питань протидії корупції в органах публічної влади, організаційному забезпеченні запобігання корупції. Створення спеціалізованих антикорупційних органів та запровадження стандартів діяльності державних службовців не є показовими чинниками боротьби з корупцією, натомість судова реформа і правова реформа з позицій удосконалення діяльності існуючих структур суттєво впливають на ефективність антикорупційної політики. Разом з тим аналіз розвитку антикорупційного законодавства свідчить про його неефективність, що говорить про недостатність врахування проблеми формування рівня правової культури та правосвідомості громадян при розробці антикорупційної політики держави.

В Україні протягом років незалежності здійснюється процес реалізації та розробки державної антикорупційної політики, яка втілюється в прийнятті антикорупційних законів, відповідних концепцій та стратегій, в тому числі прийняття державних програм щодо їх виконання. Проте із року в рік рівень корупції в українському суспільстві зростає та Україна займає останні позиції в міжнародних рейтингах за рівнем корумпованості. З огляду на це виникає потреба в дослідженні питань державної антикорупційної політики.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад формування державної антикорупційної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Відповідно до мети було визначено коло завдань:

– визначити сутність та цілі державної антикорупційної політики;

- дослідити нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні;
- проаналізувати та зробити оцінку державної антикорупційної політики в Україні;
- визначити імплементацію світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні;
- розглянути напрями вдосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Об’єктом дослідження є процес формування державної антикорупційної політики в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування державної антикорупційної політики України.

Методи дослідження. Відповідно до обраної мети та для вирішення поставлених перед нами завдань у роботі було використано сукупність загальнонаукових, дослідницьких та спеціальних методів сучасної науки, а саме: формальної логіки (аналіз, синтез, дедукція, індукція, абстракція, гіпотеза та аналогія) застосовувався у всіх розділах та надав можливість детальніше усвідомити зміст поставлених завдань; історичний – використовувався для вивчення підходу до формування антикорупційної політики; структурно-функціонального аналізу – застосовувався під час вивчення нормативно-правових основ антикорупційної політики; аналізу та синтезу – був використаний під час дослідження діяльності органів влади; синтетичний метод – був використаний під час дослідження та узагальнення заходів антикорупційної політики; порівняльний – був застосований під час дослідження зарубіжного досвіду формування та реалізації антикорупційної політики; герменевтичний – використовувався для пізнання текстів наукових статей, навчальних підручників, монографій, а також нормативно-правових актів; правового прогнозування та інші.

Інформаційною базою випускної кваліфікаційної роботи є широке коло наукових джерел: монографії, офіційні статистичні дані, нормативно-правові акти, інтернет джерела, підручники та посібники.

Обсяг і структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, з підрозділами, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 51 сторінка комп'ютерного тексту, у тому числі основний обсяг – 38 сторінок, містить 5 таблиць, 2 рисунка, список використаних джерел – 50 найменувань.

Основні положення випускної кваліфікаційної роботи відображені у статті Стариченко М. М. Формування державної антикорупційної політики України / М. Стариченко // Публічне управління в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. / відп. ред. Н. Л. Новікова. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. -280 с.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сутність та цілі державної антикорупційної політики

У науковій літературі з питань запобігання та протидії корупції антикорупційна політика розуміється як комплекс заходів. Зокрема, можна визначити антикорупційну політику як розробку та постійне застосування комплексних та послідовних заходів держави та суспільства в рамках прийнятого такою державою конституційного ладу з метою усунення чи мінімізації причин корупції. Так само Енциклопедія державного управління розуміє антикорупційну політику як комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та протидії корупції та усунення причин її виникнення. Як зазначалося, антикорупційна політика — це комплекс послідовних заходів держави та суспільства, за допомогою яких реалізується суспільний інтерес у обмеженні корупції та пов'язаних з нею злочинів.

Можна зробити висновок, що антикорупційна політика — це комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення [17].

Метою антикорупційної політики є зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян та суспільства від її негативних наслідків.

До суб'єктів антикорупційної політики належать спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, установи, підприємства незалежно від форми власності, громадяни та їх об'єднання [20].

ВРУ визначає засади антикорупційної політики (Антикорупційну стратегію), встановлює відповідальність за вчинення корупційних правопорушень і

правопорушень, пов'язаних з корупцією; здійснює правове регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів запобігання корупції і спеціалізованих антикорупційних органів; щороку проводить парламентські слухання щодо рівня корупції; затверджує та оприлюднює щорічну національну доповідь про реалізацію засад антикорупційної політики; здійснює в комітеті, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією, обов'язкову антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України [17].

Україна як Держава-учасниця Конвенції ООН проти корупції зобов'язана на виконання її вимог розробляти й здійснювати (проводити) ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності [22].

Національне агентство з питань запобігання корупції є тим органом, який забезпечує формування та координацію антикорупційної політики в Україні, та з цією метою:

- забезпечує проведення досліджень, спрямованих на визначення загальних показників та причин корупції в Україні, її сприйняття населенням, визначення рівня довіри населення до антикорупційних та інших державних органів;
- здійснює аналіз рівня запобігання та протидії корупції в Україні, діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції, статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації стосовно корупційних діянь;
- розробляє із залученням громадськості проекти Антикорупційної стратегії та державної програми з її виконання, здійснює моніторинг, координацію та оцінку ефективності виконання Антикорупційної стратегії;
- здійснює підготовку проекту національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики;
- здійснює оцінку та контроль виконання міжнародних зобов'язань у сфері формування та реалізації антикорупційної політики;

– забезпечує співпрацю з міжнародними організаціями, державними органами та неурядовими організаціями іноземних держав у питаннях запобігання та протидії корупції та сприяє обміну інформацією з міжнародними організаціями та компетентними органами іноземних держав.

Основні функції державної антикорупційної політики характеризують її соціальне призначення і практичну цінність. До функцій державної антикорупційної політики залежно від рівнів здійснення належать такі [7]:

1) інформативно-прогностична функція – збір, накопичення, опрацювання інформації, необхідної для здійснення ефективної протидії корупції (визначення основних напрямів реагування та конкретних заходів усунення негативних причин та умов); організація проведення та оприлюднення об'єктивного статистичного аналізу корупції у державі, окремому регіоні, конкретному районі, населеному 36 пункті (з'ясування та висвітлення реальної ситуації щодо корупції на території України); систематичний аналіз різних сфер життєдіяльності, охоплених корупцією; прогнозування поширення корупції на території країни та в окремих її регіонах на перспективу (збір, накопичення, опрацювання інформації, що дає змогу визначити перспективні напрями протидії корупції як соціальному явищу);

2) ідеологічно-виховна функція має на меті забезпечення загальної ідейної спрямованості антикорупційної політики, обґрунтування її змісту, визначення шляхів, засобів і методів антикорупційної діяльності. Формування у суспільстві ідеї нетерпимості до проявів корупції, що становить передумову ухвалення спільно з інститутами громадянського суспільства плану заходів, орієнтованого на різні соціальні та вікові групи, спрямованого на комплексне вирішення проблеми толерантного ставлення до корупції. Ця функція має прояв у: регулярному проведенні інформаційних кампаній для формування психологічної установки у населення не сприймати корупцію як спосіб подолання труднощів; підвищенні рівня правової свідомості населення, зокрема в частині обізнаності громадян щодо своїх прав і свобод, механізму їх реалізації та правових способів захисту; роз'ясненні найбільш важливих антикорупційних заходів, що здійснюються у державі, положень законодавства про запобігання та протидію корупції, у тому

числі в частині визначення видів і форм корупційної поведінки; системному запровадженні проведення освітніх заходів щодо моделей поведінки у тих чи інших ситуаціях із можливими корупційними ризиками; запровадженні культури повідомлення спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції про факти вчинення корупційних правопорушень; подоланні пасивності суспільства щодо протидії корупції, залученні широких верств населення до активної участі в антикорупційній діяльності;

3) запобіжно-регулятивна функція покликана коригувати у специфічних формах взаємозв'язок особи і суспільства, впливати на поведінку людей та суспільні інтереси. Іншими словами, ця функція має не лише перешкоджати розвитку одних і допомагати удосконаленню інших суспільних відносин, але й вирішувати протиріччя, що виникають між особою і суспільством, сприяти утвердженню взаємозв'язку особи та суспільства. Антикорупційна політика має на меті узвичаїти таку поведінку людей, яка відповідала б вимогам антикорупційного законодавства та інших нормативно-правових актів. Зазначена функція має прояв у: розробці заходів запобігання та протидії корупції; визначенні зусиль і засобів, необхідних для ефективної протидії корупції; фінансуванні й матеріально-технічному забезпеченні антикорупційних заходів; практичній реалізації комплексних і цільових програм та інших антикорупційних заходів, спрямованих на детермінанти корупції; аналіз стану антикорупційної діяльності в цілому у державі та регіонах із метою визначення її ефективності та внесення необхідних коректив у профілактичну роботу; надання населенню правових роз'яснень чинного законодавства з питань недопущення протиправної поведінки та відповідальності за вчинення правопорушень, зокрема й корупційних; патріотичне, моральне, духовне виховання і пропаганда чесного способу життя як засіб відвернення громадян від корупції та корупційних правопорушень;

4) організаційно-охоронна функція полягає у забезпеченні захисту суспільних інтересів і соціальних цінностей громадян та держави від корупційних посягань. Специфіка цієї функції зумовлена тим, що антикорупційна політика спрямована на недопущення корупції і чинників, що її провокують, а також

передбачає можливість застосування не лише переконання, але й примусу до осіб, які не бажають стати на шлях виправлення.

Розглянувши функції державної антикорупційної політики, визначимо основні цілі (які можуть конкретизуються залежно від етапів розвитку суспільства, напрямів, рівнів, видів, методів тощо):

- створення системи запобігання корупції на основі нових принципів формування та реалізації антикорупційної політики, перегляду та відповідності актуальним корупційним діям;
- забезпечення доброчесності законодавчої, виконавчої та судової влади шляхом впровадження ефективних антикорупційних стандартів (етичних стандартів, запобігання конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, витрат та зобов'язань фінансового характеру, антикорупційних програм, викриття корупції, доступу до інформації), створення інституційної підтримки їх відповідності;
- ефективне виявлення та розслідування корупційних злочинів, конфіскація майна, що було предметом злочинної діяльності або набутого внаслідок такої діяльності, забезпечення невідхильності покарання за вчинення корупційних злочинів;
- формування в суспільстві ідеї недопустимості корупції, перетворення громадянина на головного представника політичної волі у сфері боротьби з корупцією.

Конкретні цілі державної антикорупційної політики допомагають виділити цей вид діяльності з-поміж інших напрямів та засобів протидії корупції. З вищезазначених цілей випливають завдання державної антикорупційної політики, тобто цілі визначають шляхи вирішення та створюють, певним чином, умови для реалізації завдань.

Підсумовуючи викладене, вважаємо за необхідне зробити такі основні висновки: в Україні створено та функціонує нормативно-правова база, необхідна для ефективної боротьби з корупцією, зокрема в частині відповідальності за корупційні правопорушення. Ця нормативно-правова база передбачає низку

кримінальних, адміністративних, цивільно-правових, дисциплінарних та інших заходів впливу з метою притягнення до відповідальності практично будь-якої посадової особи органу державної влади, яка вчинила зловживання владою або службовим становищем (від порушення обмежень, встановлених для державних службовців та неподання декларації до одержання хабара та участі в діяльності організованих злочинних груп). Для поліпшення ефективності діяльності з протидії корупції необхідно, по-перше, удосконалити чинне законодавство (у тому числі й прийняти науково обґрунтований пакет антикорупційних законодавчих актів); по-друге, всебічно використовувати позитивний закордонний досвід протидії корупції; по-третє, залучити до розробки і запровадження антикорупційних програм широкі верстви населення та суспільні інститути; по-четверте, покращити превентивну діяльність щодо протидії корупції.

1.2. Нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні

Нормативно-правову основу державної політики запобігання і протидії корупції становлять ратифіковані в Україні міжнародні нормативно-правові акти. Серед таких документів особливо важливими є ухвалені на восьмому конгресі ООН, який відбувся в Гавані у 1990 р., «Практичні заходи боротьби з корупцією». Ними окреслились найбільш важливі завдання для подолання корупції. Донині ці завдання не змінювалися. Вони уточнювалися, деталізувалися в різних документах, прийнятих в рамках ООН, зокрема в Декларації ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом в міжнародних комерційних операціях» (1996 р.), Міжнародному кодексі поведінки державних посадових осіб (1996 р.) тощо. Зазначені документи мають рекомендаційне спрямування. Водночас саме вони відіграли ключову роль у підготовці міжнародно-правових актів, які закріпили міжнародні стандарти політики запобігання та протидії корупції.

Одним із найважливіших міжнародних нормативно-правових актів, що визначають правову основу політики запобігання і протидії корупції, є Конвенція Організації Об'єднаних націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р., яка була

ратифікована в Україні 18 жовтня 2006 р., а набрала чинності 1 січня 2010 р. Конвенція має загальне спрямування, а її цілями є: 1) сприяння вжиттю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне й дієве запобігання корупції та боротьбу з нею; 2) заохочення, сприяння та підтримка міжнародного співробітництва й технічної допомоги в запобіганні корупції та в боротьбі з нею, зокрема в поверненні активів; 3) заохочення чесності, відповідальності й належного управління громадськими справами й державним майном. Конвенція визначає пакет стандартів, заходів та правил, які всі країни можуть застосувати для зміцнення своїх правових норм та механізмів державного управління у сфері боротьби з корупцією. Конвенцію ООН з протидії корупції можна вважати антикорупційним документом глобального значення, який може стати ефективним управлінським інструментом міжнародного співробітництва у цій сфері [22].

Окремі європейські нормативно-правові акти також регулюють важливі складові політики запобігання і протидії корупції. Це, зокрема, Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 р., яка набула чинності в Україні 1 січня 2006 р. Держави-члени Ради Європи, наголошуючи на тому, що корупція є однією з найнебезпечніших загроз правопорядку, демократії, правам людини, чесності та соціальної справедливості, що перешкоджає економічному розвитку та загрожує належному та справедливому функціонуванню ринкової економіки, визнаючи, що корупція має негативні фінансові наслідки для громадян та компаній, держави, а також міжнародних інституцій впевнені, що цивільне законодавство має сприяти боротьбі з корупцією, надаючи жертвам шкоди можливість отримати справедливу компенсацію.

Міжнародні нормативно-правові акти вказують й на кримінальний напрям корупції і, відповідно, вимагають адекватного реагування при здійсненні державної політики запобігання і протидії корупції. До таких нормативно-правових актів належить Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27 січня 1999 р., яка була ратифікована в Україні 18 жовтня 2006 р., а набрала чинності 1 березня 2010 р. та Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 191) від 15 травня 2003 р., який був ратифікований в Україні 18

жовтня 2006 р., а набрав чинності 1 березня 2010 р. Прийняття Конвенції було зумовлено необхідністю здійснювати у невідкладному порядку спільну кримінальну політику, спрямовану на захист суспільства від корупції, включаючи ухвалення відповідних нормативно-правових актів і вжиття превентивних заходів, адже, як наголошувалось, корупція загрожує правопорядку, демократії та правам людини, руйнує належне управління, чесність та соціальну справедливість, перешкоджає конкуренції та економічному розвитку і загрожує стабільності демократичних інститутів та моральним засадам суспільства.

Важливе значення у міжнародному нормативно-правовому закріпленні державної політики запобігання і протидії корупції має Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій від 21 листопада 1997 р., прийняття якої зумовлено тим, що хабарництво отримало широке розповсюдження при здійсненні міжнародних ділових операцій, зокрема й у сфері інвестицій і торгівлі, через що виникають серйозні моральні і політичні проблеми, підриваються основи ефективного управління, наносяться збитки економічному розвитку і спотворюються умови міжнародної конкуренції. Через те, одним із завдань Конвенції є досягнення функціональної еквівалентності заходів, що приймаються сторонами у сфері покарання підкупу посадових осіб іноземних держав без висунення вимог щодо однорідності або щодо зміни фундаментальних принципів правової системи конкретної сторони.

Завдання конкретизації, а відтак - наближення політики запобігання і протидії корупції до вирішення безпосередніх проблем відображені у таких нормативно-правових актах Ради Європи, як Двадцять принципів боротьби з корупцією (1997 р.).

Процес формування національного антикорупційного законодавства розпочався у перші роки незалежності. 30 червня 1993 р. було прийнято Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», а 5 жовтня 1995 р. - спеціальний Закон «Про боротьбу з корупцією». Цей закон кваліфікував корупцію як «діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, направлену на протиправне використання наданих їм

повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг». Однак розпочата 1995 р. в Україні боротьба з корупцією не дала результатів, хоча зміни до базового антикорупційного законодавчого акта - Закону України «Про боротьбу з корупцією» вносили одинадцять разів, прийняли понад 70 нормативних актів, серед них 12 законів і 12 постанов Кабінету Міністрів України [10].

Професор М. Мельник зазначає, що з самого початку логіку формування антикорупційної бази законодавства було порушено, оскільки формування цієї бази мало здійснюватись за схемою концепція - програма - закон - підзаконні нормативно-правові акти. Якщо перші закони були прийняті у 1993 - 1995 рр., то перша програма боротьби з корупцією була затверджена Указом Президента України лише 10 квітня 1997 р., а концепція - 24 квітня 1998 р.

Новий Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» був прийнятий Верховною Радою України 7 квітня 2011 р. Одночасно був прийнятий й Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», яким встановлена адміністративна та кримінальна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень та злочинів.

Із прийняттям 7 квітня 2011 р. Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» відбувся перегляд законодавчих засад антикорупційної політики в Україні. Зміна базового законодавства, перегляд стратегії боротьби із корупцією та затвердження Національної антикорупційної стратегії на 2011 - 2015 рр., об'єктивно, пригальмували процес впровадження в Україні Конвенції ООН проти корупції, яка набула чинності з 1 січня 2010 р [14].

Із початку 2013 р. здійснено удосконалення нормативно-правової основи державної політики запобігання і протидії корупції. Упродовж квітня - травня 2013 р. Верховною Радою України прийнято пакет антикорупційних законів, якими переглянуто антикорупційні механізми та процедуру конфіскації відповідно до міжнародних стандартів, а також врегульовано питання відповідальності за корупційні правопорушення та запроваджено відповідальність юридичних осіб за вчинені в їх інтересах або від їх імені корупційні злочини.

Зокрема, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» № 221-VII від 18.04.2013 р. (набрав чинності 18 травня 2013 р.) внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (виключені статті 172-2 і 172-3 та технічно виправлені інші статі). Найбільш суттєві зміни внесені до Кримінального кодексу України, зокрема змінились редакції статей 354 (підкуп працівника державного підприємства, установи чи організації), 368 (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) 369 (пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі), 370 (провокація підкупу). До Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» внесені дві зміни - редакційного і уточнюючого типу [37].

Верховною Радою України 14 травня 2013 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації державної антикорупційної політики», що набрав чинності 9 червня 2013 р. Цим законом внесені зміни до 25 законодавчих актів, однак найбільш масштабні та системні зміни вперше з часу прийняття внесені до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції».

У процесі удосконалення нормативно-правової основи державної політики запобігання і протидії корупції прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» (початок чинності - 15 грудня 2013 р.). До Кримінального кодексу України, окрім уточнень і доповнень багатьох статей, введено дві окремі статті: ст. 96-1 (спеціальна конфіскація) та ст. 96-2 (випадки застосування спеціальної конфіскації). У Кримінальному процесуальному кодексі України доповнено ст. 91, 100 частинами про спеціальну конфіскації та у цьому ж контексті проведено відповідне редагування окремих частин ст. 167, 170, 172, 174, 374.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового

режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб)» від 23.05.2013 р. (початок чинності - 1 вересня 2014 р.) вніс суттєві зміни щодо відповідальності юридичних осіб, зокрема й за корупційні діяння. Так, зокрема, загальну частину Кримінального кодексу України доповнено цілим розділом XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб», які зачіпають й корупційні діяння юридичних осіб. Також до Кримінального процесуального кодексу України включено окрему ст. 64-1 (представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження), а також зроблено відповідні уточнення і доповнення, що стосуються кримінально-процесуального провадження щодо юридичних осіб, зокрема й по справах про корупцію. Підписання Президентом України 18 червня 2013 р. останнього із згаданих вище Законів України по суті означало завершення чергового етапу реформування системи запобігання і протидії корупції. Адже ці закони спрямовані на виконання значної частини рекомендацій GRECO та експертів, які здійснювали аналіз стану імплементації в Україні Конвенції ООН проти корупції.

Основні нормативно – правові акти у сфері запобігання корупції в даний момент:

Конвенція ООН проти корупції.	Конституція України.
Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикору́пційна стратегія) на 2020 – 2024 роки».	Закон України «Про державну службу».
Закон України «Про звернення громадян».	Закон України «Про інформацію».
Закон України «Про очищення влади».	Закон України «Про доступ до публічної інформації».
Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» від 19.12.2019	Указ Президента України «Про національну раду з питань антикорупційної політики».
Закон України «Про запобігання корупції», який визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.	
--	--

Отже, процес формування нормативно-правової основи державної політики запобігання і протидії корупції, який розпочався у перші роки незалежності, відбувався згідно з положеннями ратифікованих в Україні міжнародних нормативно-правових актів. Однак розробка законодавства без попереднього і належного його концептуального обґрунтування не сприяла високій ефективності при практичній реалізації антикорупційної політики. Це, закономірно, вимагало перегляду важливих засад нормативно-правової основи державної політики запобігання і протидії корупції.

Тому сьогодні Верховна Рада України ухвалила пакет антикорупційних законів, які переглядають превентивні антикорупційні механізми та процедури конфіскації відповідно до міжнародних стандартів, а також регулюють відповідальність за корупційні правопорушення та вводять відповідальність юридичних осіб за корупційні злочини, вчинені в їхніх інтересах або від їхнього імені. Ці законодавчі зміни та доповнення є важливою правовою основою удосконалення державної політики запобігання і протидії корупції в сучасній Україні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Моніторинг та оцінювання державної антикорупційної політики в Україні

Актуальність дослідження сучасного стану формування й реалізації антикорупційної політики в системі державної служби зумовлюється тим, що корупція підриває імідж державної служби України, стримує розвиток інституту державної служби, перешкоджає налагодженню конструктивного діалогу між владою та громадськістю, руйнує засади розбудови правової держави та громадянського суспільства, а дієва антикорупційна політика забезпечує вирішення зазначених проблем.

Актуальність вивчення сучасного стану формування та реалізації антикорупційної політики на державній службі зумовлена тим, що корупція підриває імідж державної служби України, гальмує розвиток державної служби, перешкоджає конструктивному діалогу між владою і суспільством, антикорупційна політика забезпечує вирішення цих проблем.

Відповідно до ст. 1 ЗУ «Про Національне антикорупційне бюро України», НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування й розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. У своїй діяльності НАБУ керується такими принципами: верховенство права; відкритість для демократичного цивільного контролю; поваги й дотримання прав, свобод, потреб людини та громадянина; законності; підконтрольності й підзвітності суспільству та визначеним законом державним органам; безсторонності й справедливості; політичної нейтральності та позапартійності тощо [8].

Зазначимо, що завданням НАБУ є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній

безпеці. НАБУ в своїй діяльності здійснює оперативно-розшукові заходи, досудові розслідування та перевіряє на доброчесність чиновників, представників державної влади й місцевого самоврядування. Контроль за діяльністю НАБУ здійснює парламентський Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією. Водночас за оперативно-розшуковими діями НАБУ наглядає Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП).

Організаційна структура НАБУ зображена на рисунку 2.1

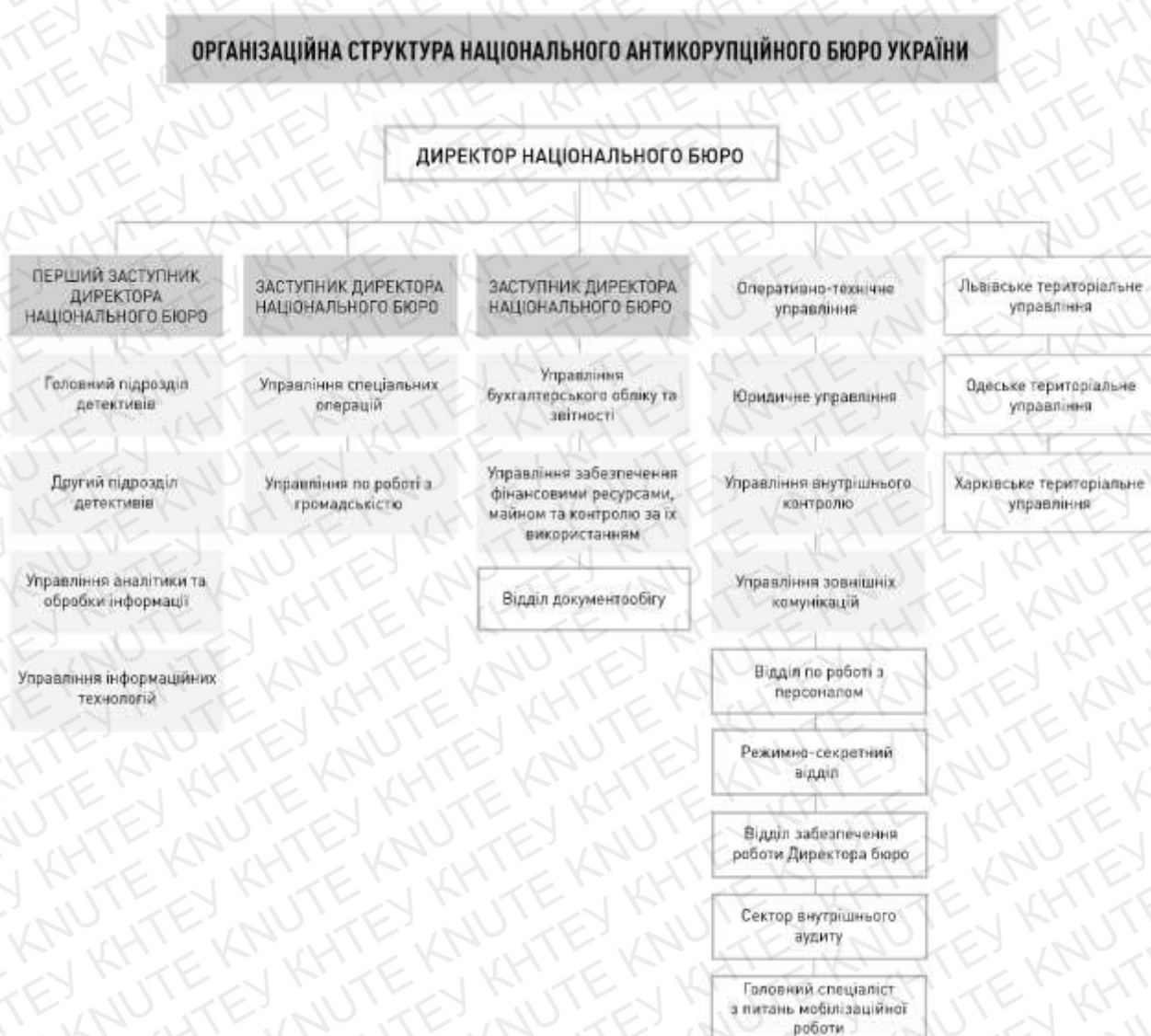

Рис. 2.1 Організаційна структура НАБУ

Джерело: складено автором за даними [18].

Друге півріччя 2020 року внесло свої випробування в повсякденну роботу антикорупційних органів.

У другому півріччі антикорупціонери повідомили про підозру понад 70 особам – представникам судової влади, колишнім і чинним депутатам та їх помічникам, колишнім посадовцям Збройних Сил України, ОДА та інших державних органів. Суд продовжує вивчати докази у резонансних справах – проти посадових осіб ДФС, арешту коштів Енергоатому, розтрата коштів «Нацпроекту «Повітряний експрес» та інших. До суду направлено 35 обвинувальних актів.

За цей період набуло законної сили 11 вироків. Серед визнаних судом винними – колишні керівники держпідприємств, зокрема «Херсонської ТЕЦ», «Центргаз», ВАТ «Кіровоградгаз», ДП «Ржищівський військовий лісгосп»; і судді — районних та господарських судів; і колишні посадовці Генеральної прокуратури, і депутати. Також зросла кількість угод про визнання винуватості. Це свідчить про ефективність роботи, а також про розуміння невідворотності покарання причетних до злочинів.

Таблиця 2.1

Моніторинг та оцінювання результатів роботи НАБУ за 2020 рік

	Справ відкрито	Повідомлень про підозру	Обвинувачених	Справ скеровано до суду
СІЧЕНЬ НАБУ та САП викрили «на гарячому» трьох осіб, які намагалися підкупити голову Фонду державного майна України, аби той призначив на посаду директора ПАТ «Одеський припортовий завод» (99,57 % належать державі) наперед визначену особу. Зловмисників викрили у співпраці з головою ФДМУ. У червні 2020 року справу скерували до суду.	93	36	8	3
ЛЮТИЙ Про підозру у завданні 2,2 млн грн шкоди державним інтересам НАБУ та САП повідомили двом колишнім посадовцям Служби зовнішньої розвідки України та в.о. директора державного підприємства. Ці особи організували схему, за якою на умовах передоплати придбали «на папері» обладнання, яке СЗРУ фактично так ніколи і не отримала.	63	19	8	8
БЕРЕЗЕНЬ У фокусі уваги НАБУ та САП знову «Одеський припортовий завод»: викрито корупційну схему з продажу мінеральних добрив наперед визначеній компанії за цінами, нижчими від ринкових. Відтак «ОПЗ» недоотримав 93,3 млн грн. Підозрюваних — четверо, серед них — довірена особа експартаменту депутата України.	73	25	10	4

КВІТЕНЬ Масштабне викриття корупції у вугільній галузі: 10 підозрюваних, які за три роки організували 69 закупівель за завищеними цінами різноманітного обладнання, матеріалів та послуг без нагальної потреби. В результаті цього три державні шахти незаконно переплатили понад 51,17 млн грн.	64	12	4	4
ТРАВЕНЬ НАБУ та САП завершили розслідування схеми зведення квартир для Нацгвардії України за участі приватної компанії-забудовниці, в результаті якої НГУ втратила 81,62 млн грн. Восьми підозрюваним, серед яких — колишній командувач Нацгвардії та народний депутат України — відкрили матеріали для ознайомлення.	64	15	6	5
ЧЕРВЕНЬ Найбільше викриття «на гарячому» в історії України: затримано осіб, які планували за 5 млн дол. США готівкою підкупити керівництво НАБУ та САП, аби ті закрили кримінальне провадження за підозрою ексміністра екології. Натомість експосадовець отримав ще одну підозру. Розслідування триває.	49	18	14	9
ЛИПЕНЬ НАБУ і САП повідомили про підозру групі осіб, яка намагалася за п'ять млн дол. США підкупити керівників НАБУ і САП. Це — найбільше викриття «на гарячому» в історії України. Цього ж місяця підозрюваними стали 12 осіб, зокрема голова ДСА та очільник ОАСК, яких слідство вважає причетними до спроби захоплення державної влади.	88	19	7	4
СЕРПЕНЬ Детективи викрили другий епізод розкрадання газу НАК «Нафтогаз України»: п'ятеро осіб організували заволодіння 151,8 млн куб. м природного газу вартістю 729,8 млн грн. Вони вже є обвинуваченими у справі про розкрадання газу на 1,4 млрд грн. Відтак, завдані збитки за двома епізодами злочину становлять понад 2,1 млрд грн.	52	13	11	7
ВЕРЕСЕНЬ Нардепа, причетного до заволодіння майном Нацгвардії, викрили на наданні посадовцю «Енергоатома» неправомірної вигоди у вигляді трьох квартир. В обмін на це посадовець уклав із підконтрольною екснардепу компанією договір про будівництво сховища відпрацьованого ядерного палива. Внаслідок цього будівельні витрати зросли на 1,36 млрд грн.	67	9	5	4

ЖОВТЕНЬ У фокусі роботи детективів — портова галузь: викрили 11 осіб, причетних до корупційної схеми, через яку держпідприємство «Морський торговельний порт «Южний» незаконно переплатило 47,5 млн грн при закупівлі товарів. Загалом слідство зафіксувало 29 таких тендерів. Серед організаторів схеми — чинні та колишні посадовці.	88	18	9	7
ЛИСТОПАД Рекордний у 2020 році місяць за кількістю обвинувачених — 18 осіб у 9 справах. На лаві підсудних опинилися зокрема: ексміністр інфраструктури, через незаконні дії якого держбюджет недоотримав 30,5 млн грн; експосадовиця Офісу Президента та колишній екзаступник міністра культури, викриті на шахрайстві на 300 тис. дол. США.	38	4	18	9
ГРУДЕНЬ Низка резонансних викриттів «на гарячому»: керівник порту «Чорноморськ» вимагав та отримав за свою «лояльність» 250 тис. дол. США; голові Держгеокадастру пропонували 170 тис. дол. США за виділення земельних ділянок підставним особам; голову Фонду державного майна України намагалися підкупити за 100 тис. дол. США.	53	12	6	7

Джерело: розраховано автором за даними [18].

Національне бюро продовжило тенденцію збільшення кількості виявлених корупційних справ. У 2020 році детективи знову побили власний рекорд, повідомивши про підозру 201 особі (у 2019 році - 153 особи). У розрізі двох півріч 2020 року перше було продуктивнішим – 125 підозрюваних проти 76 у другому півріччі. Певний спад активності розслідувань пояснюється відсутністю керівника САП, який за законом має підписати підозри низці посадових осіб, яких переслідуює НАБУ. Цей тимчасовий стримуючий фактор має втратити актуальність у першому півріччі 2021 року – з обранням антикорупційного прокурора за результатами відкритого конкурсу, який розпочався у січні. При цьому темпи розслідувань у другій половині 2020 року залишалися високими. Із 33 кримінальних проваджень, у яких підозрюваними стали 76 осіб, у 14 слідство завершено: до суду направлено 8 справ щодо 8 осіб, у 6 провадженнях щодо 11 осіб відкрито для ознайомлення матеріали слідства.

Зусилля НАБУ та САП спрямовані на очищення владної верхівки. Опір системи не став на заваді тому, що у II півріччі 2020 року слідство повідомило про підозру заступнику керівника Офісу Президента, чинному нардепу, ексміністру

екології та природних ресурсів, ексміністру інфра - структури, суддям Окружного адмінсуду Києва та іншим можновладцям. Крім того, 2020 рік запам'ятається поступом у резонансних розслідуваннях: справа «Роттердам+» — на завершальному етапі; НАБУ відстоює своє законне право та розслідує заволодіння 1,2 млрд грн стабілізаційно - го кредиту, наданого Національним банком України «ВіЕйБі Банку»; детективи використовують усі надані законом можливості для повноцінного слідства у справі щодо спроби захоплення державної влади керівництвом та суддями ОАСК.

Зусилля НАБУ та САП спрямовані на очищення вищих ешелонів влади. Опір системі не припиняється, оскільки у другій половині 2020 року слідство повідомило про підозру заступнику керівника Офісу президента, нинішньому нардепу, міністру екології та природних ресурсів, екс-міністру Інфраструктури, судді Окружного адміністративного суду Києва та інші органи влади. Крім того, 2020 рік запам'ятається прогресом у резонансних розслідуваннях: справа «Роттердам+» знаходиться на завершальній стадії; НАБУ захищає своє законне право та розслідує накладення арешту на стабілізаційну позику в розмірі 1,2 млрд грн, надану VAB Банком Національному банку України; детективи використовують усі передбачені законодавством можливості для повного розслідування справи про спробу захоплення державної влади керівництвом та суддями УАКК.

У центрі уваги антикорупційних органів є викриття корупційних схем у сферах з високим рівнем корупції. Оперативники зібрали достатньо доказів для притягнення до відповідальності винних у злочинах, пов'язаних із діяльністю підприємств паливно-енергетичного комплексу, інфраструктури, а також махінаціями правоохоронних органів та місцевої влади. НАБУ і САП викрили схему, в результаті якої держава втратила 196,8 млн грн, які «Аркона Газ-Енергія» не заплатила за отримання спеціального дозволу на користування надрами газоконденсатного родовища. Шахрайства щодо добудови сховища АЕС за участю колишнього народного депутата, який є організатором схеми заволодіння майном Нацгвардії на 81,64 млн грн (це розслідування завершено, справа розглядається).

У другому півріччі 2020 року такі розслідування в паливно-енергетичному комплексі були завершені таким чином: схема, за якою дві обленерго не отримали 544 млн грн за електроенергію, відпущену споживачам через використання механізму відступлення боргу; заволодіння НАК «Нафтогаз України» природного газу на суму 729,8 млн грн, яке, за версією слідства, вчинили ті самі п'ять осіб, щодо яких суд уже розглядає справу про розкрадання газу на суму 1,4 млрд грн; завдання збитків шахтам у розмірі 51,17 млн грн через необґрунтовану закупівлю обладнання за завищеними цінами.

Серед зловживань у сфері інфраструктури: схема нанесення збитків морському торговельному порту «Південний» на суму понад 47 млн грн та розслідування спроби заволодіння коштами АТ «Укрзалізниця» при організації послуги з продажу квитків на «Бориспільський експрес», що вдалося запобігти завдяки своєчасним діям НАБУ. Прикладом великої корупції на місцях є завдання завдати територіальній громаді Одеси збитків на 131 мільйон гривень за участю посадовців міської ради. Чиновників Міноборони підозрюють у завданні державі збитків на 37 млн грн внаслідок зловживань під час будівництва військового полігону «Широкий Лан».

2020 рік став рекордним за обсягом відшкодування у кримінальних провадженнях НАБУ та САП: повернуто 1,14 млрд грн. Загальний економічний ефект від діяльності антикорупційних органів за підсумками року перевищив 1,9 млрд грн.

Так, упродовж II півріччя 2020 року до бюджету перераховано майже 51 млн грн, із яких 50 млн грн відшкодовано колишнім народним депутатом України, якого слідство вважає організатором схеми з заволодіння майном Національної гвардії України на понад 81,64 млн грн.

Порівняємо динаміку показників діяльності НАБУ у 2020 році з попередніми звітними періодами:

Таблиця 2.2

Кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про злочини			
2017	2018	2019	2020
542	1204	1207	792

Джерело: розраховано автором за даними [18].

Таблиця 2.3

Кількість скерованих до суду справ			
2017	2018	2019	2020
61	68	69	68

Джерело: розраховано автором за даними [18].

Таблиця 2.4

Загальний розмір збитків і шкоди, завданих злочинами, віднесеними законом до підслідності НАБУ (станом на кінець звітного періоду, млрд. грн)							
II пів-ча 2020	I пів-ча 2020	II пів-ча 2019	I пів-ча 2019	II пів-ча 2018	I пів-ча 2018	II пів-ча 2017	I пів-ча 2017
370,67	689,68	38,78	107,81	92,02	107,05	117,01	136,3

Джерело: розраховано автором за даними [18].

Таблиця 2.5

Звернення та запити							
II пів-ча 2020	I пів-ча 2020	II пів-ча 2019	I пів-ча 2019	II пів-ча 2018	I пів-ча 2018	II пів-ча 2017	I пів-ча 2017
8763	12 357	15 250	9 040	6 412	8 740	11 731	8 172

Джерело: розраховано автором за даними [18].

В другому півріччі на роботу Бюро продовжували впливати обмеження, пов'язані із COVID-19. Цей вплив мав більше значення для ходу розслідувань (щодо міжнародного співробітництва) і зменшився у таких сферах як конкурсний відбір та зв'язки із громадськістю, де налагоджено заходи, що підвищують якість процесів за умов дотримання карантинних заходів.

У звітному періоді зменшилася кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про злочини за відносного збереження показників ефективності розслідувань. Найбільше зросли показники встановлених збитків та відшкодування коштів завдяки діяльності НАБУ. Очікується, що ці показники продовжать зростати випереджувальними темпами завдяки розгортанню ефективної діяльності Вищого антикорупційного суду.

Відповідно до статті 26 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», статистичні дані про результати діяльності за II півріччя 2020 року наведено в додатку А [18].

Аналіз сучасного стану антикорупційної політики в Україні показав, що, незважаючи на низку вжитих заходів, рівень корупції в системі державного управління залишається досить високим. Тому необхідно розробити та затвердити законодавством наукову Концепцію державної антикорупційної політики, в якій мають бути чітко визначені поняття, сутність та зміст державної антикорупційної політики; її місце та роль у державному управлінні; механізми взаємодії держави та громадських організацій, політичних партій у розробці державної антикорупційної політики.

2.2. Імплементация світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні

Аналіз рівня корупції, який проводить щороку Міжнародна організація з вивчення прозорості (Transparency International) за показниками світового індексу сприйняття корупції (CPI – Corruption Perception Index) у 2020 р. показав, що лідерами серед 180 країн є Данія, Нова Зеландія, Фінляндія, Сінгапур та Швеція, у яких найменший рівень корупції. Країною із найбільшим індексом корупції у світі досі залишається Сомалі (12 балів). За останній рік показники України в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index — CPI) виросли на 3 бали. Із 33 балами зі 100 можливих ми отримали 117 місце зі 180 країн у списку CPI. Поруч із нами у рейтингу Єгипет, африканська Есватіні (Свазіленд), Непал, Сьєрра-Леоне та Замбія — всі ці країни так само у CPI-2020 набрали по 33 бали. [50]

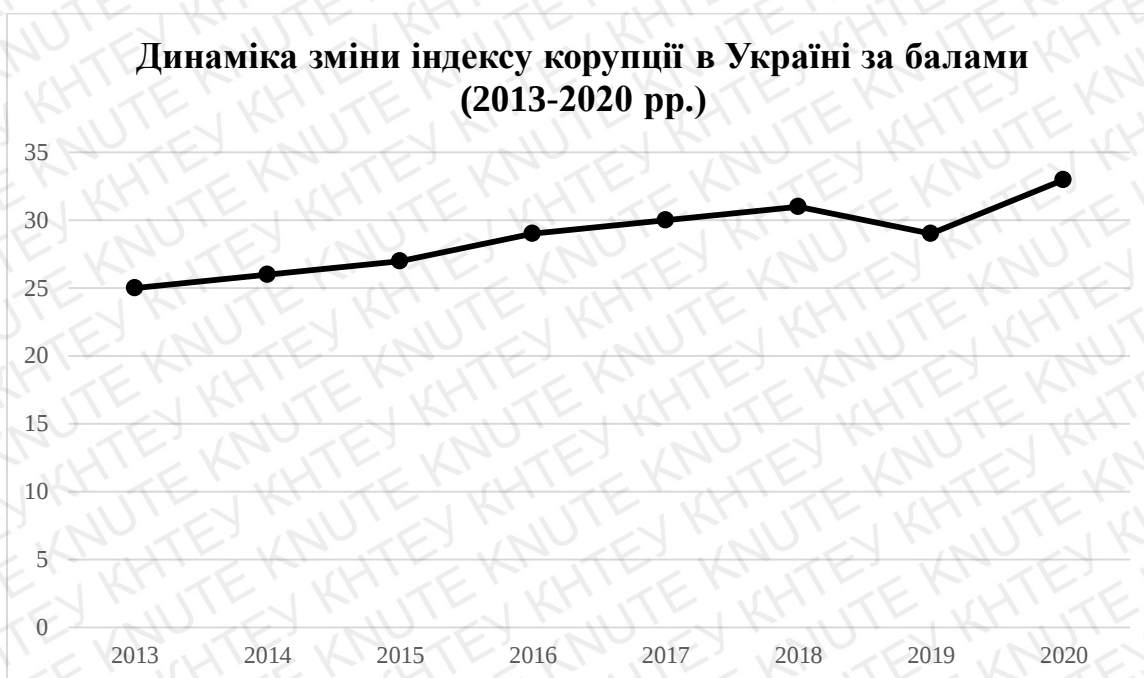

Рис. 2.2 Динаміка зміни індексу корупції в Україні за балами (2013-2020 рр.)

Джерело: складено автором за даними [50].

Індекс України покращився у 2020 році завдяки запуску Вищого антикорупційного суду відповідної юрисдикції та перезапуску Національного агентства з питань запобігання корупції. Саме ці події нарешті «завершили низку» створення в Україні антикорупційної інфраструктури, яка раніше могла працювати лише частково.

На позитивні результати України у 2020 році також вплинули антикорупційні зміни, запроваджені під час «турборежиму» Верховної Ради IX скликання. Серед них – нове законодавство щодо права на проведення негласних слідчих дій для НАБУ, повернення відповідальності за незаконне збагачення, посилення захисту викривачів та необхідні зміни у сфері державних закупівель.

Зазначимо, що в Україні майже в кожному державному органі є відділи боротьби з корупцією, але вони проводять переважно просвітницьку роботу, немає єдиної ієрархії, підзвітності Національному агентству з питань запобігання корупції.

Розробка державної антикорупційної політики повинна базуватися на досвіді інших країн у цій галузі та має відповідати міжнародним стандартам для

можливості запозичення такого досвіду в національне законодавство. Пріоритет міжнародного досвіду у сфері боротьби з корупцією має особливе значення на етапі створення державних інституцій, як спеціалізованих органів по боротьбі з корупцією так і створення ефективної антикорупційної політики в Україні. Вивчення різних джерел, пов'язаних із зарубіжним досвідом боротьби з корупцією, дає змогу виділити дві основні тенденції антикорупційної діяльності зарубіжних країн, які характерні для сучасних держав.

1. Вертикальна стратегія - швидкісна протидія корупції, яка спрямована на неповне усунення корупції, а досягнення певного рівня корупції, прийнятного для уряду та суспільства (Сінгапур, Японія, Південна Корея, Китайська Народна Республіка).

2. Горизонтальна стратегія, що орієнтована на поступове, антикорупційне стимулювання, довгострокову антикорупційну діяльність держави (Швеція, Данія) [46].

Варто зазначити, що існування таких стратегій є проявом державного спрямування та політичної волі на боротьбу з корупцією. З допомогою відповідних стратегій ми маємо змогу проаналізувати успіхи та недоліки зарубіжних країн в сфері боротьби з корупцією та можливість їх імплементації в національне законодавство. Кожна зі стратегій є індивідуальною та передбачає відповідні заходи боротьби з корупцією, на чому детально зупинимося в нашому дослідженні.

Антикорупційна діяльність зарубіжних державних інституцій передбачає систему багатокомпонентних заходів, які умовно поділено на два напрямки. Початковий напрямок боротьби з корупцією стосується змін законодавства - прийняття закону про запобігання корупції з чітким переліком корупційних діянь та встановлення відповідальності за їх вчинення, а також створення спеціального органу по боротьбі з корупцією із наданням йому розширених повноважень у боротьбі з корупцією. Так, для прикладу, розглянемо Сінгапур, де антикорупційна політика вражає весь світ своїми успіхами. Центальною ланкою такої державної політики є постійнодіючий спеціалізований орган по боротьбі з корупцією - Бюро по розслідуванню випадків корупції, яке наділене політичною і функціональною

самостійністю. Даний незалежний орган розслідує та запобігає випадкам корупції в державному і приватному секторі економіки Сінгапура. Бюро перевіряє випадки зловживань серед державних чиновників і повідомляє про них відповідні органи для вжиття необхідних заходів.

Також, основним компонентом антикорупційної діяльності Сінгапура є її спрямованість на мінімізацію впливу чи нейтралізацію умов, що сприяють вчиненню корупційних правопорушень. Доречно буде зазначити, що ефективними заходами боротьби з корупцією в цій державі є:

- 1) визначення винагороди державних службовців за формулою, яка приблизна до середньої заробітної плати успішного працівника в приватному секторі;
- 2) щорічна звітність державних службовців про майно, активи та борги. Широкими повноваженнями наділяється прокурор щодо перегляду справ та контролю за фінансовим станом, витратами та розрахунками особи, підозрюваної у вчиненні корупційного правопорушення;
- 3) широкий доступ громадськості до інформації про вчинення корупційних правопорушень на вищому рівні влади та інформування про притягнення таких осіб до відповідальності. Даний захід формує у суспільства довіру до державних органів та їх політичних лідерів;
- 4) втілення цілого ряду заходів щодо усунення адміністративних бар'єрів для розвитку бізнесу та економіки в цілому.

Результати реалізації вищезазначених заходів у Сінгапурі на практиці довели, що боротьба з корупцією є одним із ключових факторів його економічного успіху. Перелік заходів, що застосовуються у сфері антикорупційної діяльності демонструє жорстку вертикальну антикорупційну стратегію цієї держави, яка виправдовує докладені зусилля та може слугувати моделлю для більшості країн світу.

Досвід Південної Кореї, що займає 45 місце з 175 свідчить, що антикорупційні заходи сприяють «культурі прозорості» серед населення країни [25]. Для формування ефективної програми боротьби з корупцією була створена

програма «OPEN» відома у всьому світі тим, що є інтернет-системою контролю за розглядом заяв громадян чиновниками міської адміністрації. Свого часу вона викликала справжню сенсацію серед національних антикорупційних програм та стала показником реалізованої політичної волі на боротьбу з корупцією. Така програма виключає особисті контакти заявників з державними службовцями, створює можливість контролю громадян за процесом розгляду заяв, а отже значно знижується можливість впливу на прийняття рішень незаконними способами. Важливість антикорупційної діяльності, як пріоритетної для держави також підкреслюється в Законі Республіки Корея «Про боротьбу з корупцією».

Також, для координації антикорупційної діяльності держави функціонує спеціалізований орган - Національне антикорупційне бюро, що є центральним у боротьбі з корупцією. Досвід даної держави є прикладом відкритості здійснення державою своїх повноважень, а на нашу думку, особливого значення в провадженні антикорупційної політики набуває інститут громадськості, який має повноваження контролювати та брати участь у здійсненні заходів по боротьбі з корупцією.

Наступною країною, яка ефективно розвиває своє антикорупційне законодавство є Японія (для наочності, індекс сприйняття корупції - 73, а це 18 місце серед 175 країн), де кадрова політика вважається однією із найдієвіших засобів боротьби з корупцією [25]. Сутність даного засобу полягає у застосуванні принципу метократії, згідно з яким керівні пости повинні займати найталановитіші люди, незалежно від їхнього соціального походження чи економічного статусу

Також, у Японії існує загальнодоступний реєстр осіб обвинувачених у корупції або причетних до організованої злочинності, що дозволяє громадськості моніторити виконання судових рішень та слідкувати за порядком притягнення таких осіб до відповідальності. Таку інституцію доцільною було б запозичити в українське законодавство, що в подальшому надасть можливість більш дієво боротися з корупцією.

На нашу думку, також важливим аспектом в японського законодавства є суворе обмеження державою фінансування виборчих кампаній, політичних партій та організацій, адже дана сфера є найбільш корумпованою та сприяє розвитку

корупції в державі. Зазначені обмеження є доцільними і для нашої держави, адже в Україні прояви корупції мають своє місце і під час виборчого процесу, що є недопустимим під час формування державного апарату.

Вартим нашої уваги є досвід Китаю, в законодавстві якого переважають репресивні практики, що застосовуються в рамках суворого антикорупційного кримінального законодавства. Дана держава відома застосуванням жорстоких санкцій за вчинення корупційних злочинів, які передбачають більш високий показник покарання.

На сьогоднішній день Індексі сприйняття корупції 39, а це 87 місце серед 175 країн [25]. Це підкреслює, що найсуворіші покарання не є гарантією абсолютного викорінення корупції.

Ефективними антикорупційними заходами в Китаї є:

- вдосконалення процедур взаємодії з громадянами та організаціями з метою уникнення бюрократичних перешкод; забезпечення прозорості відомчого контролю в різних галузях;
- ротація чиновників для запобігання формуванню стійких корупційних зв'язків;
- заборона близьким родичам вести бізнес у тому регіоні, де чиновник(родич) займає керівну посаду;
- оперативна відповідь на анонімні повідомлення про випадки корупції, що надходять на «гарячу лінію» [46].

Варто зазначити, що законодавство Китаю характеризується жорстокими та рішучими заходами, що породжують недемократичні методи боротьби з корупцією. На нашу думку, така стратегія не буде дієвою для України, адже вона не відповідає державній політиці нашої держави та не знайде розуміння суспільством в силу різних ментальних поглядів.

Для порівняння різних методів подолання корупції також варто розглянути горизонтальну стратегію, яка передбачає поступове антикорупційне стимулювання. Для наочності розглянемо Швецію, яка завдяки своїй антикорупційній стратегії досягла високого рівня економічного розвитку. Планова

протидія корупції у Швеції дала гарні результати, а саме: держава посідає третє місце серед 175 держав, індекс сприйняття корупції – 85, що свідчить про високу ефективність та продуктивність державних заходів спрямованих на боротьбу з корупцією [25].

Суть даної політики полягає у встановленні високих етичних стандартів для державних службовців. Цей процес супроводжувався нарахуванням високої заробітної плати для чиновників, яка перевищувала середню заробітну плату населення країни у 12-15 разів. Така стратегія повинна бути запозичена для України адже саме низьке фінансове положення державних службовців є однією із причин існування та активного розвитку корупції в державних інституціях.

Високі показники в сфері боротьби з корупцією показала й Данія. Згідно з результатами дослідження Transparency International, Данія є лідером серед країн із мінімальним рівнем корупції. Так Індекс сприйняття корупції в Данії становить 88, країна посідає перше місце серед 175 країн світу, що свідчить про фактичну її відсутність [46]. В країні не існує спеціалізованого органу боротьби з корупцією. Данії притаманна інформаційна прозорість діяльності державних структур і свобода доступу преси до державної інформації. Також, основою антикорупційної політики Данії є концепція належного управління.

Основні антикорупційні компоненти цієї концепції включають: участь громадян у прийнятті рішень; прозорість доходів, рішень, дій державних чиновників; своєчасне реагування на потреби громадян та підзвітність державних структур громадськості. Важливого значення для держави набуває і система етичних цінностей, яка є обов'язковою як для державні службовці, так і для звичайних громадян.

Відповідний досвід є актуальним і для України, оскільки питання відкритості та прозорості є нагальним для сучасного національного законодавства. Імплементация такого підходу є необхідною складовою антикорупційних заходів для удосконалення методів та способів боротьби з корупцією, адже завдячуючи відкритості та доступності діяльності державних органів може здійснюватись

контроль з боку громадськості, а це лише сприятиме формуванню довіри суспільства до влади.

Враховуючи вищевикладене, варто підсумувати, що спрямованість державної антикорупційної політики в зарубіжних країнах є високоефективною, оскільки вона ґрунтується на принципах, серед яких є політична воля вищого керівництва у боротьбі з корупцією та гласність державного управління. Як показує світовий досвід, жодні кроки протидії корупції не будуть ефективними, якщо не буде політичної волі на всіх рівнях влади.

Досвід Сінгапура також може бути корисним для України, а саме його антикорупційна політика, яка спрямована на попередження та виключення умов виникнення корупції. Такий підхід є досить правильним, адже виключивши умови зародження даного явища ми зможемо попередити і саму корупції з її негативними наслідками, стане ефективною основою для побудови успішної антикорупційної політики в Україні.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Демократичні перетворення, які відбуваються в українській державі, супроводжуються складними процесами реформування політичних, екологічних та правових відносин. Однією з найважливіших складових частин цього вкрай непростого процесу є запобігання та протидія корупції. Адже на сьогодні в Україні зафіксовано надзвичайно високий рівень корупції, визнаний не тільки вітчизняними і зарубіжними аналітиками, експертами, громадськими та міжнародними організаціями, але й навіть вітчизняними представниками вищих органів законодавчої та виконавчої влади.

Антикорупційна політика полягає у розробці і реалізації послідовних заходів держави і суспільства із мінімізації причин і умов, які сприяють корупції у різних сферах. Враховуючи те, що корупція без постійної протидії їй має здатність розповсюджуватися, необхідно виділити антикорупційну функцію держави як одну з основних. Отже, йдеться як про створення механізмів, які дозволяють зменшити масштаби корупції в короткостроковому плані, так і про вироблення та проведення антикорупційної політики як постійно діючої функції держави.

Стратегія протидії корупції виступає одним із напрямів антикорупційної діяльності держави. Але цілісний аналіз ефективності антикорупційної політики держави, на нашу думку, можна здійснити лише за допомогою використання комплексу певних ознак, які можна зарахувати до структурних елементів антикорупційної політики:

- розробка та прийняття антикорупційної нормативно-правової бази та визначення механізму її виконання;
- створення і забезпечення діяльності спеціальних органів з формування та реалізації антикорупційної політики, а також з протидії корупції, розмежування між ними функцій, зон відповідальності та організація взаємодії з протидії корупції;

- утворення на різних рівнях комісій, координаційних рад з протидії корупції;
- використання засобів масової інформації, активне залучення громадян, громадських організацій у діяльність з протидії корупції.

Значущим чинником державної політики в сфері протидії корупції є нормотворча діяльність, яка створює правову базу для боротьби з нею. Не менш важливим є застосування антикорупційного законодавства та реалізація його в практичній діяльності державних органів. В Україні намітилася тенденція до поступового реформування антикорупційного законодавства, орієнтованого на реалізацію міжнародних стандартів протидії корупції, на основі вдосконалення антикорупційних законодавчих норм та застосування комплексних заходів у межах Національних антикорупційних стратегій.

Доцільно виділити дев'ять напрямів удосконалення державної антикорупційної політики нашої країни.

Перший напрямок пов'язаний з наявністю в країні сильної політичної волі щодо впровадження антикорупційних заходів. Світовий досвід запобігання та протидії корупції свідчить, що ефективність будь-яких антикорупційних механізмів залежить насамперед від політичної волі керівників держави – бажання та наміру очистити державну службу від корупції.

Другий напрям передбачає формування на початковому етапі довіри до дій влади з боку суспільства. Це дає можливість отримати достатній часовий проміжок для реалізації поставлених довгострокових цілей, проте вимагає прийняття та реалізацію політики повної нетерпимості до корупції, а також демонстрацію швидких і наочних проміжних результатів.

Третій напрям є тотальний наступ на корупцію, що передбачає впровадження замість перетворень в життя ґрунтовний заходів антикорупційної політики, оскільки єдиним шансом для здобуття перемоги в боротьбі з корупцією є одночасний і тотальний наступ на її прояви.

Четвертий напрям удосконалення державної антикорупційної політики залучення нових кадрів. Адже відсутність компетентних виконавців у сфері

державного управління часто стає критичною вадою, перешкоджає ефективну функціонуванню антикорупційної моделі.

П'ятий напрям удосконалення державної антикорупційної політики – обмеження ролі держави, який реалізується в заходах приватизації та податковій реформі. Прозорість і відкритість приватизаційного процесу об'єктів державної власності розглядаються як джерело надходження до державного бюджету додаткових коштів, що можуть акумулюватися в різних фондах для подальшого використання.

Шостий напрям удосконалення державної антикорупційної політики має передбачатися прийняття нестандартних рішень, насамперед це може стосуватися звільнення під заставу з-під варти осіб, засуджених за корупційні злочини. Даний крок має бути більш вигідним, ніж утримування таких осіб у в'язниці за кошти державного бюджету. Проте необхідно зазначити, що механізм звільнення корупціонерів під заставу характеризується високим ступенем корупційного ризику.

Сьомий напрям пов'язаний з тим, що в рамках удосконалення державної антикорупційної політики слід забезпечити практичне впровадження принципу «об'єднання та тісної взаємодії». Це означає єдність зусиль ключових політичних осіб, відповідальних за вжиття антикорупційних заходів, та тісної взаємодії між ними.

Восьмий напрям, що стосується адаптації міжнародного досвіду до місцевих умов, передбачає не тільки врахування успішних зарубіжних антикорупційних практик, а й з'ясування причин невдалих антикорупційних кампаній.

Дев'ятий напрям удосконалення державної антикорупційної політики передбачає використання технологічних досягнень, що по-перше, має привести до зменшення кількості особистих контактів громадян з державними чиновниками, а по-друге, сприятиме підвищенню стандартів прозорості і спрощенню вирішення завдань щодо забезпечення ефективного моніторингу якості надання адміністративних послуг. Доцільно зазначити, що використання новітніх технологій для цілей державної антикорупційної політики сприятиме підвищенню

загальної ефективності державного управління. Крім того, слід враховувати, що технологічний розвиток вимагає залучення більш талановитих і компетентних виконавців, що пов'язує використання технологічних досягнень із залучення нових кадрів.

Таким чином, цілями антикорупційної політики в Україні мають бути зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства та держави від загроз, пов'язаних із корупцією шляхом реалізації таких завдань: запобігання корупційних правопорушень; створення правового механізму, що запобігає підкупу осіб із публічним статусом; забезпечення незалежності судової влади та суб'єктів боротьби з корупцією; формування в суспільстві нетерпимого ставлення до корупції; забезпечення відповідальності за корупційні правопорушення у всіх випадках, прямо передбачених нормативно-правовими актами; відшкодування шкоди, заподіяної корупційними правопорушеннями; моніторинг факторів корупції та ефективності заходів антикорупційної політики; формування антикорупційної суспільної свідомості; сприяння реалізації прав громадян та організацій на доступ до інформації про факти корупції, а також їх вільне висвітлення в засобах масової інформації; створення стимулів для заміщення державних посад, посад державних і комунальних служб непідкупними особами. Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню ефективної антикорупційної політики, забезпеченню прозорості та відкритості державної влади та формуванню довіри населення до влади та нетерпимості до будь-яких проявів корупції.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі було проведено дослідження та аналіз формування державної антикорупційної політики в Україні, адже дане питання є відкритим, має свої проблеми та потребує подальшого вирішення.

На підставі проведеної роботи було сформульовано викладені нижче висновки, які пропонуються для наукового обговорення та впровадження в практичну діяльність.

1. Визначено сутність та цілі державної антикорупційної політики.

Стратегічною метою антикорупційної політики є боротьба з корупцією на всіх рівнях шляхом підвищення прозорості державних органів, дотримання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для економічного розвитку, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту, зменшення корупції в Україні та ліквідації причини та умови, що її визначають, відкритість та гласність у прийнятті рішень та їх оприлюднення в засобах масової інформації, опитування громадської думки та обговорення перед їх прийняттям.

2. Досліджено нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні. Правовою основою запобігання корупції є система державних законодавчих та нормативно-правових актів, що визначають соціально-правову необхідність реалізації комплексу передбачених законом заходів, їх правові, організаційнотактичні основи, гарантії законності їх застосування. Правову основу запобігання корупції в сучасній Україні становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закони України «Про запобігання корупції», «Про Національне антикорупційне бюро», «Про очищення влади», «Про Вищий антикорупційний суд» та багато інших. Доведено, що антикорупційне законодавство є досить розвиненим, але не достатньо ефективним та потребує удосконалення шляхом радикальних змін.

3. Останнім часом в Україні відбулося інституціональне оформлення антикорупційної стратегії, в ході чого, виходячи зі змісту антикорупційної діяльності, функціонального призначення та кола повноважень, було утворено окремі групи суб'єктів запобігання та протидії корупції. На сьогоднішній час в

законодавстві є чіткий перелік суб'єктів запобігання та протидії корупції, але зауважимо, що основні засади їх діяльності потребують доопрацювання та удосконалення на законодавчому рівні. Варто зауважити, що одним з основних досягнень у напрямку реалізації державної антикорупційної стратегії є створення окремих спеціально уповноважених органів протидії корупції та зосередження в їх статусі спеціальних повноважень з чітким розподілом компетенції. В ході написання роботи ми дійшли висновку, що важливим є не кількісний показник державних суб'єктів по боротьбі з корупцією, а саме якість, системність та ефективність їх діяльності в антикорупційній політиці держави.

4. Формування НАБУ стало безпрецедентним в історії України випадком створення нового державного органу на абсолютно відкритій і прозорій конкурсній основі. Він акумулює у своїй діяльності всі аспекти боротьби із корупцією в їх найбільш суспільно-небезпечних проявах, що сьогодні є абсолютно необхідним і виправданим рішенням. Такий орган має стати сполучною ланкою системи державних антикорупційних органів, що забезпечує її цілісність та ефективність. НАБУ наділяється великим колом повноважень, прав та обов'язків, але й існують деякі прогалини щодо відповідності його діяльності чинному законодавству та є відкритим питання щодо гарантій його незалежності.

5. Проаналізовано державну антикорупційну політику в Україні. Аналіз сучасного стану антикорупційної політики в Україні показав, що, незважаючи на низку вжитих заходів, рівень корупції в системі державного управління залишається досить високим. Тому необхідно розробити та затвердити законодавством наукову Концепцію державної антикорупційної політики, в якій мають бути чітко визначені поняття, сутність та зміст державної антикорупційної політики; її місце та роль у державному управлінні; механізми взаємодії держави та громадських організацій, політичних партій у розробці державної антикорупційної політики.

6. Визначено імплементацію світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні. Спрямованість державної антикорупційної політики в зарубіжних країнах є високоефективною, оскільки вона ґрунтується на

принципах, серед яких є політична воля вищого керівництва у боротьбі з корупцією, гласність державного управління, незалежність антикорупційних органів.

7. Розглянуто напрями вдосконалення державної антикорупційної політики в Україні. Подолання корупції можливе лише за наявності системного підходу до її боротьби, врахування вітчизняного та зарубіжного досвіду в цій сфері та рішучість і політична воля держави на подолання корупції. Для досягнення цілей аснтикоррупційної політики, варто провести цілий ряд заходів, основними серед яких є: попередження корупційних правопорушень; забезпечення незалежності судової системи та суб'єктів запобігання корупції; формування у суспільства нетерпимого ставлення до корупції; сприяння реалізації прав громадян і організацій на доступ до інформації про факти корупції, а також їх вільне висвітлення в засобах масової інформації.

Здійснення вище зазначених заходів сприятиме формуванню дієвої антикорупційної політики, забезпеченню прозорості та відкритості державної влади, сприятиме формуванню у суспільства довіри до влади та нетерпимості будь-яким проявам корупції.

Отже, варто підсумувати, що на сьогоднішній день національне антикорупційне законодавство є об'ємним, але малоефективним, враховуючи рівень корупції в державі. Також в Україні діє цілий ряд антикорупційних органів та підрозділів, але їх діяльність не є ефективною та потребує подальшого удосконалення. Слід зазначити, що реалізація сучасної антикорупційної політики в Україні масштабно відбулася в 2014 році тому варто враховувати, що всі органи боротьби з корупцією є новоствореними та потребують подальшої систематизації та удосконалення їх діяльності. Вважаємо за доцільне в подальшому розвивати українське законодавство, враховувати та імплементувати міжнародний досвід в боротьбі з корупцією та здійснювати заходи, які будуть спрямовані на покращення рівня корупції та системну боротьбу з цим явищем. Дане питання є відкритим та в подальшому повинно стати предметом дослідження науковців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикорупційне законодавство України: посібник - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://oda.odessa.gov.ua/files/oda/korupsiya/antikprupc_zakonod.pdf
2. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: [монографія] / О. Ю. Бусол К. : Ін Юре, 2017
3. Волошенко А.В. Проблеми здійснення антикорупційних реформ у сучасній Україні та шляхи їх реалізації. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8.
4. Гаман П. І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку / Гаман П. І. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2018. – № 10. – Режим доступу: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/3.pdf.
5. Гвоздецький В. Д., Заросило В. О. Адміністративно-правові засади запобігання і протидії корупції / В. Д. Гвоздецький, В. О. Заросило. – К.: МП «Леся»
6. Гвоздецький В. Д. Організаційно-правові засади запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / В. Д. Гвоздецький. – К.: МП «Леся», 2015
7. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол.: В. В. Василевич, Т. Е. Васнчевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В. Л. Федоренка. - К. : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. - 524 с.
8. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.
9. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
10. Закон України «Про боротьбу з корупцією» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356/95-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Закон України «Про запобігання корупції» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

12. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014// Відомості Верховної Ради України. – 2014. -№ 49.

13. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014 - 2017 роки» від 14 жовтня 2014 року №1699-VII. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text>

14. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1506-17#Text>

15. Западинчук О. П. Механізми мінімізації корупції в системі державної служби / Западинчук О. П., Гончарук Н. Т. // Стратегічні пріоритети: наук.-аналіт. щокварт. зб. – 2014. – № 4(33).

16. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://chernivetska.land.gov.ua/zapobihannia-ta-vrehuliuvannia-konfliktu-interesiv-2/>

17. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020 – 2024 роки - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/NAZK-Antykoruptsijna-strategiya-23.06.2020.pdf>

18. Звіти Національного антикорупційного бюро України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nabu.gov.ua/open-office/biblio/reports>

19. Імплементация Конвенції ООН проти корупції: Україна - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_234054_Implementatsiya-konventsii-oon-proti-koruptsii-ukraina.html

20. Клімова С. М. Організаційно-правове забезпечення сучасної антикорупційної політики: навч. посіб. / С.М. Клімова, Т.В. Ковальова. Х., 2015

21. Комірчий П. «Правова характеристика нового антикорупційного законодавства» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://anticorruption.com.ua/pravova-harakteristika-novogo-antikorupcynogo-zakonodavstva-ukrayini-ta-stvorenih-na-yogo-zasadah-antikorupcynih-organv.html>

22. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU03129.html
23. Концепція подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» - [Електронний ресурс]. – <http://www.minjust.gov.ua/0/7094>
24. Лашкет С. Протидія корупції в Україні: сучасний стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення. Збірник наукових праць Національної академії СБ України. 2014. №52.
25. Литвиненко В.І. Зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів протидії корупції та можливості його використання в Україні/ В.І. Литвиненко // Публічне право. - 2015. - № 4. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_25.
26. Литвиненко В. І. Концепція адміністративно-правового забезпечення протидії корупції в Україні: наук.-аналіт. доп. / [В. І. Литвиненко, П. Я. Пригунов та ін.]; за заг. ред. В.І. Литвиненка. - Київ : Персонал, 2016. - 89 с.
27. Мазярчук В., Федько І. (за сприяння Transparency International Ukraine). Вплив корупції на економічне зростання. Аналітична довідка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2016/10/FEAO_Corruption_Economy_A5_short_final.pdf.
28. Маркєєва О.Д. Аантикорупційна політика в Україні: проблеми та перспективи: веб-сайт. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/21-1440595448.pdf>
29. Методичні рекомендації з питань запобігання та протидії корупції (Затверджені наказом Головного управління державної служби України № 337 від 26 грудня 2007 року). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index-195499.html>
30. Мусієнко О.П. Запровадження досвіду зарубіжних країн у адміністративно-правовій протидії корупції в Україні / О.П. Мусієнко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія: юридичні науки. – Випуск 5. – Том 3. – 2016 р.

31. Мусієнко О.П. Органи, що здійснюють адміністративні заходи запобігання та протидії корупції за новим антикорупційним законодавством України / О.П. Мусієнко // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – Випуск 2. – 2016 р.

32. Мутимедійний навчальний посібник «Антикорупційна політика в Україні» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arm.naiu.kiev.ua/books/atikoruption/lectures/lecture_7.html

33. Міжнародний досвід щодо запобігання та протидії корупції - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sonatta.pl.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=88:korr&catid=39:justmist&Itemid=63

34. Мізрах І. Національне антикорупційне бюро України - структура і повноваження//Правда України. – 2015 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mizrakhigor.wordpress.com

35. Пам'ятка щодо шляхів врегулювання конфлікту інтересів - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ck.dsp.gov.ua/?q=article/pamyatka-shchodo-shlyahiv-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv>

36. Правові засади та практичні аспекти запобігання корупції - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dabi.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/Pravovi-zasady-ta-praktychni-aspekty-zapobigannya-koruptsiyi.pdf>

37. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності 13 Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції : Закон України від 12 лютого 2015 р. № 198-VIII - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/198-19/paran164#n164>.

38. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014р. Київ: Відомості Верховної Ради України, 2014. №49.

39. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 року:

веб-сайт. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>

40. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 38.

41. Про утворення Національного антикорупційного бюро України: указ Президента України від 16 квітня 2015 року № 217/2015 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/217/2015>.

42. Радіца О. А. Теоретичні основи економічної мотивації корупційних проявів як загроза конкурентному розвитку економіки України. Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сборник научных трудов. (Тернопіль, 2018). Тернопіль, 2018.

43. Романюк Б. В. Ефективна політика держави у сфері протидії організованим злочинності і корупції – політика зміцнення національної безпеки України / Б. В. Романюк // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. 2017. № 23

44. Світовий досвід запобігання та протидії корупції: до питання про інтеграцію законодавства України до права Європейського Союзу: Віче, журнал ВРУ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4201/>.

45. Соснін О. Про необхідність використання світового досвіду в боротьбі з корупцією у вітчизняній практиці . Віче. 2014. № 1.

46. Трепак В. М. Міжнародний досвід запровадження системи заходів антикорупційної спрямованості / В. М. Трепак // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2015. – №2 (10).

47. Фукуяма Ф. «Що таке корупція і як з нею боротися?» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2016/06/9/595365/>

48. Хмара О., Волошина А. Антикорупційна політика в Україні: доповідь від платформи громадянського суспільства. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/csp-ua-anticorruptionreport_ukr.pdf

49. Ярмиш О. Спеціалізовані антикорупційні інституції: світовий досвід та національна модель / О. Ярмиш, Р. Мельник // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 2.

50. Corruption perceptions index 2018. In Transparency International – the global coalition against corruption. Retrieved from <https://www.transparency.org/cpi2018>.

ДОДАТОК А

Статистичні дані про результати діяльності НАБУ [18]

з 01.07.2020 по 31.12.2020

№	Вид діяльності	Результат
1.	Кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення у розрізі кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро	386
2.	Кількість оперативно-розшукових справ, заведених Національним бюро, та їх результативність	5/3
3.	Кількість осіб, щодо яких складено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро	56
4.	Кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності НАБ	6
5.	Кількість осіб, щодо яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних правопорушень	0
6.	Відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»	*
7.	Відомості про розмір збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Національного бюро, стан та обсяги їх відшкодування	293 384 015 420** грн***
8.	Відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пілг, стягнені на користь держави, та розпорядження ними	1 688 543 430** грн в т.ч. у II півріччі 2020 року: 370 666 429 грн
9.	Відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, які було повернуто в Україну з-за кордону, та їх зберігання	—
10.	Відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та розпорядження ними	—
11.	Кількість направлених подань про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального корупційного правопорушення	****
12.	Результати проведених перевірок на доброчесність	9 (2 негативні результати)
13.	Вартість виявлених активів із ознаками необґрунтованості, кількість направлених до прокуратури матеріалів для вирішення питання про пред'явлення позову про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, результати їх розгляду органами прокуратури та судом, у тому числі вартість необґрунтованих активів, стягнених у дохід держави	—

** станом на 31.12.2020

*** орієнтовний розмір збитків, які перевіряються під час досудового розслідування

*** Відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»**

з 01.07.2020 по 31.12.2020

№	Суб'єкт	Кількість осіб, яким повідомлено про підозру (всього по кожній категорії)	Кількість осіб, стосовно яких складено обвинувальний акт (всього по кожній категорії)	Кількість осіб, стосовно яких набув чинності обвинувальний вирок (всього по кожній категорії)
1.	Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:			
	а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, член Ради Національного банку України, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим	1	2	
	б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови	3	2	
	в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування	3	4	
	г) військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби, курсантів вищих військових навчальних закладів, курсантів вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, курсантів	4		

	факультетів, кафедр та відділень військової підготовки			
	г) судді, судді Конституційного Суду України, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої ради правосуддя, посадові особи секретаріату Вищої ради правосуддя, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, посадові особи секретаріату цієї Комісії, посадові особи Державної судової адміністрації України, присяжні (під час виконання ними обов'язків у суді)	1	1	2
	д) особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, податкової міліції, особи начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України		2	
	е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної податкової політики та державної політики у сфері державної митної справи	2	1	
	є) Голова, заступник Голови Національного агентства з питань запобігання корупції			
	ж) члени Центральної виборчої комісії			
	з) поліцейські			
	и) посадові та службові особи інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим		1	
	і) члени державних колегіальних органів			
	ї) Керівник Офісу Президента України, його Перший заступник та заступник, а також особи, які займають посади патронатної служби, визначені Законом України «Про державну службу», крім осіб, які виконують свої обов'язки на громадських засадах, помічники суддів			
2.	Особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування			

	а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, особи, які входять до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства або державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі	13	12	1
	б) особи, які не є держслужбовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі та інші), а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, третейські судді тощо	3	2	
	в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України «Про державну службу», Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», і при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої			
3.	Особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків в юридичних особах приватного права, незалежно від організаційно-правової форми, які не є службовими особам	8	9	
4.	Кандидати у народні депутати України, на пост Президента України, голів обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидати на посади сільських, селищних, міських голів та старост			
5.	Інші	38	20	3

****** Відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та розпорядження ними**

у кримінальних провадженнях, в яких складено обвинувальні акти за період з 01.07.2020 по 31.12.2020

№	Вид майна	Кількість	Сума
1.	Земельні ділянки	6	—
2.	Житлова нерухомість	23	—
3.	Нежитлова нерухомість	7	—
4.	Транспортні засоби	20	—
5.	Грошові кошти, в т.ч.:		
	у грн	—	572 697
	у дол. США	—	15 200
	у євро	—	3 850
	у швейцарських франках	—	20 711
6.	Мобільні телефони	1	—
7.	Ювелірні вироби	38	—
8.	Корпоративні права	—	13 562 676 грн

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Студентки 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Стариченко
Марії
Миколаївни

(підпис студента)

Науковий керівник
д. е. н.
доцент

Новікова
Наталія
Леонідівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
к. е. н.
доцент

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

(підпис гаранта)

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 50 найменувань, 1 додатку. Матеріали роботи містять 2 рисунка та 5 таблиць. Загальний обсяг роботи складає 51 сторінку комп'ютерного тексту, основної частини – 38 сторінок.

Для досягнення зазначеної мети було вирішено такі завдання:

- визначено сутність та цілі державної антикорупційної політики;
- досліджено нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні;
- проаналізовано та оцінено державну антикорупційну політику в Україні;
- визначено імплементацію світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні;
- розглянуто напрями вдосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Об'єктом дослідження є процес формування державної антикорупційної політики в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування державної антикорупційної політики України.

У роботі використано такі методи дослідження: формальної логіки, історичний, структурно-функціонального аналізу, аналізу та синтезу, синтетичний метод, порівняльний, герменевтичний, правового прогнозування.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики та цілі державної антикорупційної політики, правові основи боротьби з корупцією.

У другому розділі здійснюється оцінювання стану державної антикорупційної політики в Україні.

У третьому розділі викладено пропозиції щодо удосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні реалізації державної антикорупційної політики в Україні.

АНОТАЦІЯ

Стариченко Марії Миколаївни

Формування державної антикорупційної політики України

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізацією «Публічне управління та адміністрування». Київський національний торговельно-економічний університет, 2021.

У випускній кваліфікаційній роботі визначено сутність та цілі державної антикорупційної політики, досліджено нормативно-правове забезпечення державної антикорупційної політики в Україні. На основі міжнародних рейтингів та даних вітчизняної статистики проаналізовано сучасний стан розвитку державної антикорупційної політики в Україні. Визначено імплементацію світового досвіду здійснення державної антикорупційної політики в Україні, розглянуто напрями вдосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Ключові слова: антикорупційна політика, антикорупційне законодавство, Національне антикорупційне бюро України, запобігання, антикорупційні суб'єкти.

SUMMARY

Starychenko Mariia Mykolayivna

Formation of the state anti-corruption policy of Ukraine

Graduation qualification work for a master's degree in the specialty 281 "Public Administration" with a specialization in "Public Administration". Kyiv National University of Trade and Economics, 2021.

The essence and goals of the state anti-corruption policy are determined in the final qualification work, the normative-legal provision of the state anti-corruption policy in Ukraine is investigated. Based on international ratings and domestic statistics, the current state of development of state anti-corruption policy in Ukraine is analyzed. The implementation of the world experience in the implementation of the state anti-corruption policy in Ukraine is determined, the directions of improvement of the state anti-corruption policy in Ukraine are considered.

Keywords: anti-corruption policy, anti-corruption legislation, National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, prevention, anti-corruption entities.

Рецензія

на випускню кваліфікаційну роботу студентки
Стариченко Марії Миколаївни
2 курсу 5м групи заочної форми навчання
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
тема роботи «Формування державної антикорупційної політики України»

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад формування державної антикорупційної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

У випускній кваліфікаційній роботі було проведено дослідження та аналіз формування державної антикорупційної політики в Україні, адже дане питання є відкритим, має свої проблеми та потребує подальшого вирішення.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики та цілі державної антикорупційної політики, правові основи боротьби з корупцією.

У другому розділі здійснюється оцінювання стану державної антикорупційної політики в Україні.

У третьому розділі викладено пропозиції щодо удосконалення державної антикорупційної політики в Україні.

Завдання, визначені метою дослідження, виконані в повному обсязі. Зміст і рівень виконання роботи свідчить про високу підготовку. В цілому робота виконана на високому рівні та заслуговує позитивної оцінки, а її автор, Стариченко Марія Миколаївна, заслуговує на присвоєння ступеня магістр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент
Перший заступник директора
ПАТ «КИЇВЗНДІЕП»

Ю. О. Субботін

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Стариченко Марія Миколаївна, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Формування державної антикорупційної політики України» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«30» 11 2021 року

 (підпис)

Згода

Я, Стариченко Марія Миколаївна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: "Формування державної антикорупційної політики України" несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«30» 11 2021 року

Пис

Стариченко М. М.

Прізвище, ініціали